

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 9.

82. ÅRGANG
9. MAI

1 9 7 0



TV-PROGRAM OM ABORT- OG DET KATOLSKE STANDPUNKT

(SIDE 138)

DEN 10. MAI:
MASSE-MEDIA
OG UNG-
DOMMEN

(SIDE 140)

PATER HALLVARD RIEBER-MOHN:

*BERNADETTE DEVLIN
I OSLO*

(SIDE 142)

FJERNSYNSPROGRAM

Den 14. mai, altså om noen få dager, skal Fjernsynets dyktige medarbeider Kari Borg Mannsåker lede et stort debattprogram om abortspørsmålet i norsk TV. Det har vært og er et brennbart debatttemne, spørsmålet ble kastet inn i valgkampen for ett år siden og vakte rabalder, og standpunktene idag er fremdeles unyanserte og svært forenklede. Alt for ofte reduseres, etter min mening, det hele til en kamp-sak i kvinnenes frigjøring.

Titusener vil se programmet, deriblant mennesker som tilhører en katolsk minoritet. De vet at deres Kirke idag er opptatt av en nyvurdering av sitt standpunkt, av å finne formuleringer som også kan hjelpe ikke-kristne — og de bør lytte til debatten med ekstra forståelse av alvoret og tidspresset i saken. Vi skal nå forberede oss på at det mer og mer blir nødvendig at vi står frem med et katolsk, kristent syn på abortproblemet som virkelig kan være til hjelp for andre i dette samfunn. Den katolske røst må — selv om vi her i landet bare representerer en ganske liten gruppe — bli hørt og forstått. Vårt bidrag skal ikke først og fremst være å rope et varsko, selv om det også trenges. Men vi bør først og fremst forklare vårt standpunkt på en så meningsfylt måte at alle kan forstå hva vi snakker om. Alle for hvem menneskeverd er ganske avgjørende. Allerede ifjor høst skrev vi her i St. Olav følgende og gjentar det nå: Det nytter ikke i dagens situasjon bare å gjenta Kirkens tradisjonelle, uavkortede standpunkt mot abort. Vi står fortsatt for det samme standpunkt, det er ikke det som er problemet. Men vi må bestrebe oss ekstra hardt på å formulere det på en ny måte. Mange, de aller fleste mennesker i Norge stiller seg avvisende og uforstående til det katolske syn på denne saken — «og det kan jo hende at det delvis er vår skyld».

Ent konkret har så dette skjedd: det har vært holdt

en meget nyttig konferanse på Mariaholm om saken med deltagelse av bl. a. teologer, jurister og medisiner — og mødre. Og i juli måned skal kanskje de nordiske biskoper på sin konferanse i Tromsø vurdere problemet i lys av erfaringer og uttalelser som har kommet inn, sett i sammenheng med hele verdenskirkenes tanker idag om spørsmålet.

Undertegnede vet godt at man nå kan peke på at jeg — som ikke-teolog, en medisinsk ukyndig osv. nå er ute på farlig tynn is, det kreves større ekspertise i den avgjørende behandling av dette problem enn man kan regne med å finne på et redaktør-kontor. Derfor må også disse linjer tas for hva de er: en helt personlig vurdering, kanskje et uttrykk først og fremst for et ønske om en bredere katolsk meningsutveksling om saken enn det hittil har vært mulig.

Og mitt utgangspunkt er altså her: Er det ikke, etter mange trosfellers mening, å håpe på at Kirken klarer å formulere et standpunkt som både avviser abort som løsning for uønskede svangerskap, økonomiske forpliktelser i velferdssamfunnet osv. og samtidig innrømmer at enkeltmenneskene har rett etter samvittighetens lov til å ta det endelige ansvar i de mange, mange grensetilfeller som oppstår.

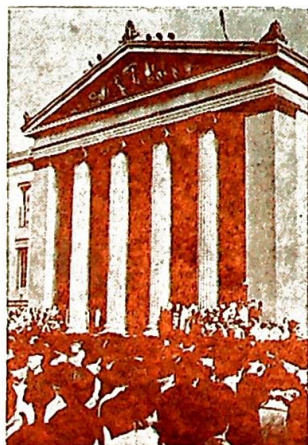
Kirken kan antagelig bare trekke opp rammen for det katolske standpunkt: hvert liv er hellig og ukrenkelig. Ingen kan skalte og valte med det etter forgodtbefinnende. Men: det kan være — og er sikkert daglig i vår verden — grensetilfeller hvor loven ikke gir fyldestgjørende svar og hvor menneskene etter sin samvittighet og ledet av tro eller livsholdning selv må ta ansvaret, bl. a. i valg mellom to liv. Hvert liv er hellig, det gjelder også morens selvfølgelig.

VERDENSKRISE FOR

SPELALRAPPORT AV

Leo Fernig har fra 1. januar 1970 overtatt ledelsen av Det Internasjonale Undervisningsbyrå i Genève. Tidligere var han direktør for UNESCOs avdeling for fremme av undervisning, hvor han i de siste 20 år har spilt en fremtredende rolle ved utarbeidelse og gjennomføring av UNESCOs undervisningsprogrammer.

vendig. Ansvaret for selve gjennomføringen på internasjonalt plan ble overlagt til UNESCO.



Undervisning er et uhyre omfattende foretagende. Det er blitt sagt at lærere utgjør den største yrkesgruppe i verden, og undervisningsvirksomheten i skoler av alle slag foregår hele tiden, og en betydelig del av verdens befolkning er opptatt med den. Hvorfor skal det da fremheves som en spesiell anledning, og hvorfor skal et internasjonalt år feires? Svaret vil måtte vise klart på hvilken måte 1970 blir et annerledes år enn 1969 og 1971 når det gjelder undervisning.

Undervisningsvirksomheten rundt om i verden har stadig økende problemer. En internasjonal konferanse som ble holdt i Williamsburg i Virginia i oktober 1967 om temaet «Verdenskrise i undervisningen», avslørte at de fleste undervisningssystemer har rotfestede skjevheter som bringer oss til randen av en krise. Og

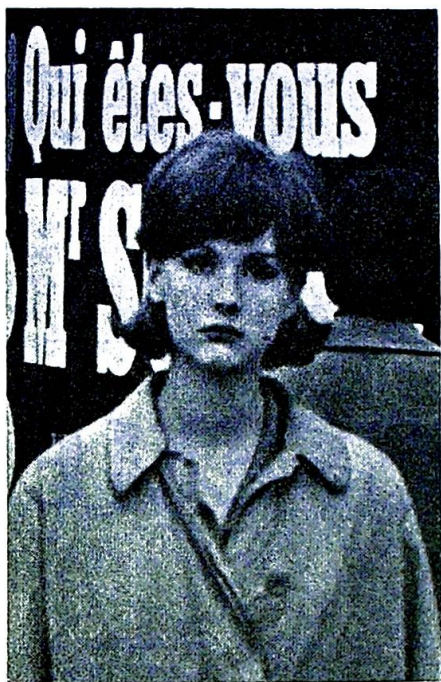
I slutten av 1968 vedtok De Forente Nasjoners Generalforsamling enstemmig at året 1970 skulle være *Det Internasjonale Undervisningsår*. Dette betyr at representantene i verdensorganisasjonen var enige om at et internasjonalt undervisningsår både var nyttig og nød-

OM ABORT

En ting til: Lytt til nevnte debatt i fjernsynet. Prøv å se serien av menneskelige tragedier som man her taler om.

Og forstå at vi som katolikker knapt har lov til å fremlegge vårt tradisjonelle nei, hvis ikke vi uten å nøle, der hvor det er mulig, samtidig engasjerer oss i sosialt hjelpearbeide, bl. a. for enslige mødre.

A. R.



DEKRET

Dekretet om blandede ekteskap er offentliggjort i Roma. Bestemmelsene som trer i kraft 1. oktober gir, ifølge nyhetstelegrammene, de lokale biskoper større myndighet til å gi de nødvendige dispensasjoner. Den ikke-katolske part i ekteskapet vil videre for fremtiden ikke bli avkrevet noe løfte, skriftelig eller muntlig, om den katolske oppdragelse av barna, men Kirken vil regne med at vedkommende er villig til å hjelpe barna til en slik trosundervisning, heter det.

(Dette er skrevet på grunnlag av det britiske telegrambyrået Reuters første opplysninger om dekretet den 30. april. Opplysningene inneholdt forøvrig visse misforståelser, og ST. OLAV vil derfor i et senere nummer av bladet forsøke å gi en nærmere redegjørelse for dekretets innhold. — RED.)

«Job søkes»

En katolsk prest i All Souls, Peterborough i England sa forleden, ifølge Catholic Herald, at han må ta betalt arbeid hvis ikke sognets gjeld blir dekket i løpet av denne måneden. Pastor Harry Wace sa at sognet trengte en ukeinntekt på rundt 160 pund for å klare avbetalingene på to lån i forbindelse med bygningen av katolske skoler. «Til tross for to kollekter i søndagsmessen, får vi for tiden inn bare ca. 130 pund i uken,» sa han.

ALL UNDERVISNING

LEO FERNIG

det var på denne konferansen idéen om et Internasjonalt Undervisningsår fremkom.

I utviklingslandene er problemene velkjente og ytterst følbare for de mennesker det angår. Til tross for meget store statlige utlegg til undervisning og god innsats av dem som deltar i prosessen, blir avstanden mellom mål og gjennomføring stadig større.

For å si det kort, har de fleste land som nylig er blitt selvstendige stater, forsøkt å skaffe et visst undervisningsnivå for alle sine innbyggere, fordi dette er en grunnleggende menneskerett. De har også prøvd å gi høyere undervisning for å utdanne folk som kan sette fart i den nasjonale utvikling. Likevel ser det ikke ut til at man er kommet nærmere målet i dag enn for ti år siden.

Siden folkemengden har økt og den økonomiske struktur ikke har klart å holde tritt med den, er det etterhånden blitt klart at den nåværende undervisning går altfor langsomt og er lite effektiv.

Det økonomiske utbytte man skulle oppnå ved å skape skoler nå, kommer ikke tidsnok til å få opprettet de videregående skoler som trengs neste år eller om 3—4 år.

Enda tydeligere er det at selve strukturen i disse undervisningssystemer — skoleform, pensum og undervisningsmetoder som skriver seg fra tiden for uavhengigheten — er anklaget for muligens å være ineffektiv og bortkastet. Et stort antall av elevene forlater skolen for tidlig eller klarer ikke eksamen og blir sittende på samme klassetrinn i flere år.

Når det gjelder offentlige utlegg for

å holde en elev på skolen, så koster det i de fleste utviklingsland mellom to og fire ganger så meget å få en elev gjennom et grunnleggende folkeskolekurs, som det ville ha kostet om han hadde gått gjennom klassene på normal måte med eksamen hvert år.

I industrilandene kan nok den økonomiske situasjon være bedre, men det er tvilsomt om undervisningskrisen er mindre alvorlig. Det har vært en rekke utfordringer til de bestående institusjoner. Noen ganger har utfordringene kommet fra elevene selv, spesielt fra studentene ved universitetene, som har funnet at både organisasjonsformen og undervisningen så vel som forberedelsen til det praktiske liv, lar meget tilbake å

(Forts. side 149)

Glimt fra unge norske



I forrige nummer av bladet brakte vi et kort referat av generalforsamlingen i UNKF, Unge Katolske Katolikkers Forbund — her følger noen bilder fra de travle møtedagene på Mariaholm hvor unge fra 11 menigheter i bispedømmet deltok.

På bildet til venstre ser vi (fra v.) Tore Bongard, søster Mirjam, møteleder Kjell Ruyter, fransiskanerpater og ungdomsprest Arno, Anne-Torbjørg Lauvstad og Torfinn Taxt. Anne-Torbjørg Lauvstad ble som tidligere meldt gjen-

**SØNDAG
10. MAI**

Bispedømmets massemedia-kommisjon arrangerer søndag 10. mai om kvelden et samtaleprogram om **massemedia og ungdommen** i St. Hallvard kirke på Enerhaugen i Oslo.

Følgende sitter i et panel som innledere til debatten:

Einar Slettmoe
Asbjørn Jørgensen
Pastor Rudi Kessels
Rolf Sand

Møtet starter klokken 19.
Det er aftensmesse i
St. Hallvard klokken 18.

MASSEMEDIA

AV NILS

Kirken har som tema for Massemediadagen 1970 — 10. mai — valgt «mediene og ungdommen». Det er i sannhet et mangslungent og krevende emne som burde kalle på mer enn den tradisjonelle kristelige bekymring og forargelse. Det er nemlig ikke nok — ja, kanskje ikke engang riktig — å fastslå med indignasjon at ungdommen i dag utsettes for negative, umoralske og nedbrytende påvirkninger gjennom de moderne massemedier. Emnet er ikke uttømt med en så summarisk situasjonsbeskrivelse, og problemet ikke løst med noen stormløp mot fjernsynsteatret, voldsfilmene og pornografi.

La gå at TV, filmer, bøker og blader blant så meget annet også sprer en god del inntrykk som vi godt kunne klart oss uten. La gå at vold i filmer, tegneserier og bøker kan ha farlige og uberegnelige virkninger på unge sinn. Men det er ikke hele sannheten. Kanskje visse motforestillinger mot den altfor unyanserte forargelse også kan være på sin plass. Kanskje de sogar er nødvendige dersom vi skal kunne gjøre oss realistiske forventninger om å komme på talefot med

de unge og hjelpe dem til en moden omgang med massemediene.

For det første: Det *kan* være at ungdommen er mer robuste overfor sterke inntrykk enn vi var det på deres alder. Det betyr ikke nødvendigvis at de er blitt forrået eller avstumpet i sitt følelsesliv. Det kan simpelthen være at de tilhører en generasjon som er vokst opp blant sterke inntrykk og har vent seg til å se på ethvert emne — også de tabu-merkede — med unervøs åpenhet. Kanskje de finner vår bekymring malplasert — ja, hyklersk eller komisk — vi som ser tidens forfall i et teaterrepertoar, mens virkelig vold og virkelige forbrytelser mot mennesket begås daglig omkring i verden, i en eller annen politikkens navn.

For det annet: Er det nå egentlig så sikkert at det vi umiddelbart frastøtes av, er negativt og nedbrytende, ja, den ondes eget verk? Er det f. eks. uten videre sikkert at massemediene er onde *fordi* de skildrer det onde, *fordi* de beskjeftiger seg med skyggesidene i menneskelivet eller *fordi* de formidler en tragisk-absurd livsfølelse?

katolikkers årsmøte



valgt som forbundets formann for en ny ett års periode. På neste bilde finner vi pater Arno i samtale med to Bergensrepresentanter: Hanne Sofie Greve og Bjarne Nielsen. Bilde nr. 3 viser to av møtedeltagerne fra menigheten i

Stavanger, Gerd og Martin Jørgensen, og til slutt Torfinn Juell sammen med noen av de unge i en pause i det temmelig harde programmet.

OG UNGDOMMEN

HEYERDAHL

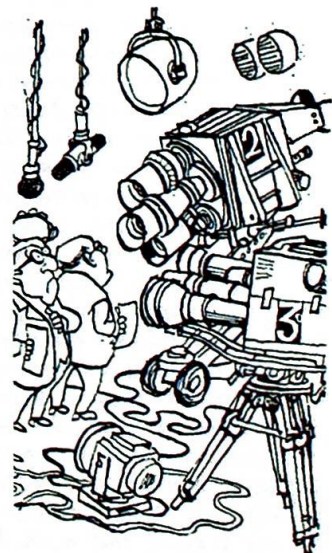
For det tredje: Til syvende og sist er det bare én måte å «beskytte» ungdommen på, og den består i å hjelpe dem til selvforsvar. Vi kan ikke — og skal ikke — skjerm dem for alle påvirkninger. Som om dét nytter i en verden som daglig bombarderer oss med inntrykk og informasjon. Men kanskje kan vi lære dem til å møte strømmen av inntrykk med et forberedt sinn.

Det betyr, omsatt til den konkrete familie-hverdag: åpenhet overfor de unge, samtale om de problemer i verden som opptar dem og som de møter gjennom massemediene, felles forsøk på å vurdere. Det betyr at vi ser og opplever tingene sammen og diskuterer dem fordomsfritt. Det betyr at vi sammen med de unge trener oss opp i å vurdere de etiske aspekter ved film og teater (hvilket er noe annet og mer enn å forarges over «umoral»), og at vi søker å avdekke hva som synes falskt og hva som synes ekte i den menneskeforståelse og det virkelighetsbilde som presenteres oss. Det betyr trening i utvelgende, kresen holdning, forståelse av at alt ikke er like godt og fortjener vår oppmerksomhet. Det betyr at vi gjør det klart for oss selv og de unge at kameraøyet, pressebildet, avisreportasjen, dagsnyttbulletinen ikke er den objektive eller siste sannhet om virkeligheten, men må bedømmes med forstand og kritikk. Og det betyr at vi forsøker å sette tingene i sammenheng og perspektiv: at bilder fra masaker i dagens Asia ikke er det samme som mord i Detek-timen og at

overbefolkningsproblemet fortjener mer oppmerksomhet og sterkere reaksjon enn erotikk på TV-skjermen.

Massemedia og ungdommen — det er ikke et spørsmål om beskyttelse, men om oppdragelse. Om å ruste ungdommen til å møte den verden de lever i med åpne øyne.

N. H.



BERNADETTE DEVLIN I OSLO

Kantinerommet i forlaget var fullt, pressens folk satt benket og norterte, fotografer skrevet langbente over TV-kabler, stoler og andres ben for å finne sin riktige vinkel, forlagsdirektøren satt overbelyst av Fjernsynets lyskastere og mol med et tilfreds smil over godbiten: Bernadette Devlin M.P., den 22-årige barrikadekjemperen fra Belfast var i Oslo, meget betimelig: På et bord lå stabler av hennes bok «Min sjel er ikke til salgs».

Det er den nok ikke. Hva en kanskje ventet, eller fryktet å møte, var en slags mini-surfrage, en jenteunge som et hysterisk opphetet kampklima og en smule demagogi hadde skjovet helt inn i det britiske parlament. Den spe og fast veltalende piken avsannet uttrykkelig slike forestillinger, som hennes sunne og selvironisk friske bok også gjør det. Upretensjos selvfølelse er ikke noe en spiller når en er 22 år gammel — en har det, eller så avgjort ikke. Hun kunne endog det farligste: Omtale seg selv i tredje person, uten å virke pompøs. Det kunne ikke de Gaulle.

Men fremfor alt vet hun hva hun snakker om, grundig, nyansert og uten den stålkonten i ordene som rører fanatikeren. Bernadette Devlin var kort sagt overraskende. I Norge har vi med hevede øyenbryn lest om bomber og gatekamper, brann og skudd mellom «katolikker» og «protestanter» — andre partinavn har vi ikke funnet. Religionskrig i det 20. århundre! Det har vært mange forargede snøft, fra folk som har gått glipp av det poenget Bernadette Devlin understreket meget klart: Det er intet konfesjonelt oppgjør. Det er en sosial reisning, en klassekamp. Av historiske grunner følger den i de store trekk (ikke i de små!) trossgrensen, mellom de irske katolikene, som er proletariatet, og de britiske (opprinnelig skotske) prebyterianerne som dels har makten og pengene, og dels er så proletariserte selv, at deres eneste trøst er å ha nakketaket på katolikkene. Det er som i USA's sørstater: Den verste negerhateren er den bitre, utfattige hvite løsarbeideren. Han er like elendig, men har i hvert fall noen å slå, en

overlegenhets-myte å pleie, en «bedre» borgerstatus å trøste seg med. Det er trist, men dessverre ofte sant: Har en det vondt, hjelper det å sørge for at andre har det verre.

Jeg kjenner Belfast. Vil en, uten å Jdra til Rhodesia, begripe hva briter blir til, når reaksjonen får overtaket, kan en bare reise til Belfast. Rhodesierne og Ulster-folkene har mye felles: Det er den samme dyrkelse av gamle, stendøde imperie-symboler, den samme tro på at tropper, «borgervern» og politi nok skal greie brasene, den samme hundeanngst for alt som med vold på enhver logikk kan puttes i sekken «kommunisme», den samme kortsiktige politikk, som avfinner seg med «ilden neste gang», bare de får fred nå. Også dette: Den samme løgnaktige bruk av gamle «idealer», for å dekke over at politikken her som ellers i verden har mer med banker enn med kapeller å gjøre.

Det nord-irske selvstyret, selve tomneskruen på det diskriminerte katolske mindretallet, er — som så mange institusjoner i Det britiske samveldets inviklede byggerverk — et vagt definert prinsipp. I London vrir de sine hender over Ulster-britenes umedgjørighet. I Belfast fnyser de over «svakheten» i Westminster-parlamentet. Det er en mer enn hundre år gammel familie-krangel, og nordirerne har også for tvunget Moderlandet når de ville ha sin vilje, tviholde

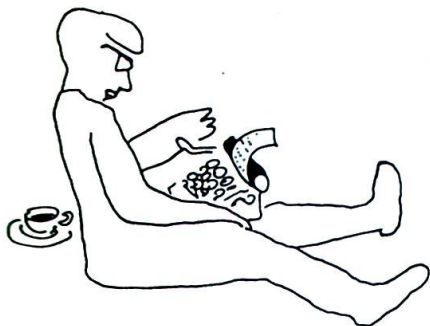
på sine herrefolk-privilegier, «ordne sine saker selv». Det kan de så åpenbart ikke, og Bernadette Devlin klargjorde rolig, anskuelig og ufanatisk hvorfor. «Pastor» Paisley, som hun utstudert korrekt kalte «the Reverend Ian Paisley», er bare et flagg — endatil skittent i farven. Det er ikke for troens sak at blodet flyter, og at det hurtig går mot en ny eksplosjon i Ulster. Det er ikke Kirkenes Verdensråd eller Vatikanet, men FN det må gi hodepine, at en halv million mennesker i ett av Vestens siviliserte, demokratiske kjerne-land er berøvet elementære friheter.

Bernadette Devlin etterlot ingen tvil om at hun nøkternt plaserer hele den tragiske striden der den hører hjemme: I politikken, ikke i religionen. Det er Ulsters fattige, protestanter og katolikker, som sammen skulle reise barrikadene, ut fra felles krav. Selv kaller hun det «sosialismes». Så ung som hun er, ville det være merkelig — selv i et så stokk-konservativt samfunn som det nord-irske — om hun ikke hadde gjennomskuet den fingernemme avledningsmanøveren som vil gjøre dette til en tros- og rasekamp. Hun tenker med andre ord «sekularisert», som om politikk i det 20. århundre kan tenkes annerledes, uten å bli tilmudret av hykleri og demagogi.

Spørsmålet blir hvor mange av hen-
(Forts. n. side.)



ST. OLAV bringer i neste nummer en artikkel av Klaus Esser om situasjonen i Latin-Amerika — bruken av vold, økonomisk undertrykkelse og tortur av fanger, blant annet av katolske ordenssøstre.



ONSDAGS- BREVENE

Kjære alle sammen,

Vi har såvidt passert 8. mai og et femogtyve år gammelt minne om den gangen freden kom tilbake, og vi danset i gatene og tente lysene. For en hel del av oss er det minner som aldri forsvinner, de vil alltid være der. Akkurat som alt det andre vi husker fra selve krigstiden, vår personlige ganske fine innsats og alt det der. Der ergerlige er at våre unge døtre og sønner ikke later til å være det minste interesserte. Vi kunne jo fortalt dem så meget, tror vi. Vel, kanskje og kanskje ikke, femogtyve år er lenge siden selvfølgelig.

Søndags-Politiken hadde omtrent midtveis mellom 9. april og 8. mai, midtveis mellom krigsutbrudd og fredsjubel en helsides samtale mellom en far og en datter om slike ting, dyktig nedskrevet av Jens Branner. Faren er direktør Ole Lippmann, i sin tid medlem av det danske Frihetsrådet og datteren den 25 årige sort-hårete og charmerende Puk. Og samtalen går blant annet slik:

«Ak ja, nu kan vi sole os i fælles erindringer om, hvor gode og frem-synede vi var. Måske er det det, som irriterer Puk?»

Puk svarer: *Vi skal have det lige-*

nes landsmenn, på begge sider av den gamle trossgrensen, som har overskudd til å følge henne i dét. Foreløpig ser det ikke så lyst ut: Ekstremistene har ordet, i det gamle, triste spillet om vold og mot-vold — det egentlige «Gamle Spill om Enhver». De unge frembyr ikke alltid selv de nødvendigste tegn på politisk dømmekraft og menneskelig ansvar, hjemme eller ute. Når de gjør det, som Bernadette Devlin gjorde det i møtet med Oslo-pressen, bidrar de med noe som tenner et stort håp: Den ubestikkelige energi, den skapende harme, som kanskje kan endre litt på verdens gamle trette, håpløse åsyn.

som, I har haft det. Det er det, I siger: I var bedre, mere værd end os.

— Jeg gentager, at vi var heldige. Det har somme tider chokeret min kone, når jeg siger, at det var et vidunderligt, meget vitalt liv og heldigt for os, som kom igennem uden men på legeme og sjæl. Jeg har selv uden vanskelighet kunnet tilpasse mig hverdagen igen. Jeg havde et godt og givende job, som ventede på mig, men jeg forstår godt dem, som ikke kunne møde hverdagen med det smålige mundhuggeri, og misundelsen der efterhånden voksede over for modstandsfolkene, som tidligere havde været midt i kampen og været vitale led i det livsvigtige at bringe Danmark frem til de allieredes forhandlingsbord, før det var for sent.

— *Men hvad med os andre, spørger Puk: Vi har jo ikke en rask lille krig, som vi kunne udkæmpe her og nu!*

— *I vil jo slet ingenting, siger han: I bare sidder og drømmer... Skønt, jeg tror, vi bedømmer hele ungdommen efter en enkelt lille gold gruppe hashrygere.*

— *Der har måske været målsætninger og store ord nok, siger Puk: Vi vil måske ikke have noget mål.*

— *Men det er da møgkedeligt. Det er det værste i dag, de unge keder mig.*

— *Det er fordi, du ikke selv gider have besværet med at sætte dig ind i vores tankegang.*

— *Jeg kan kun se, at I er kedelige, kedelige, fantasiløse og bange. Altid holder I dommedag over det frygtelige, der kan ske, men rejse jer og gøre noget ved det selv — nej!*

— *Du synes krig, det er i orden, ikke far?*

— *Nej, I vil altid misforstå os, og jeg spørger ofte mig selv: Kan man overhovedet snakke med de unge?*

— *Far, jeg kunne præsentere dig for nogen unge, der ville diskutere med dig, og som kunne fortælle dig, at de også tager del i en modstand, men dem ville du ikke kunne lide, dem ville du meget hurtigt tabe tålmodigheden over for.*

— *Ligesom min far tabte tålmodigheden over for mig, siger han afvæb-*



nende: Der var tider, hvor vi kun kunne nærme os hinanden skriftligt, min far og jeg.

— *Nu er jeg jo ikke engageret så meget i politik, siger hun beroligende, og han svarer hende pludselig lidt skuffet: Næh, det er jeg vel heller ikke mere.*

— *Men du vil alligevel altid accepteres som den ældste og klogeste på grund af dine åh så dyrekøbte erfaringer?*

— *I hvert fald som den ældste, siger han og smiler til hende, som I gerne vil give den opfattelse, at det er jer unge, der har opfundet alting lige fra livsopfattelser til sex. Men jeg har faktisk lidt medlidenhed med jer. Jeg føler egentlig, at jeg har haft et rigere liv end mange unge i dag. Jeg har altid engageret mig, og jeg tror efterhånden jeg kender det rette engagement.*

— *Og du ville gerne have, at jeg havde nøjagtigt de samme meninger som du. Ja, det ville du vel?*

— *Jeg har i hvert fald aldrig kedet mig, aldrig i mit liv. Selvfølgelig havde vi også forskellige opfattelser dengang, men kammeratskabet bragte os frem til en vældig fællesoplevelse.*

— *Men uden krig? spørger hun:*

(Forts. side 147)

DET ORTODOKSE SYNSPUNKT

AV PATER KYRILLOS

Må jeg, i forbindelse med den pågående debatt om prestenes rekruttering og sølibat, få lov til å fremsette den ortodokse kirkes synspunkt? Jeg er overbevist om at det kan kaste lys i en debatt som ikke er fri for en viss forvirring.

1. Den ortodokse kirke har alltid satt munkesølibatet høyt, og gjør det fremdeles. Munken er den som gir frivillig avkall på en nær tilknytning til denne verden; han vier sitt liv til dette: å lodde dybden i den gave som Guds kjærlighet har gitt menneskene og som kan fylle helt ut den lengsel etter kjærlighet som bor i menneskets hjerte. Den asketiske vei som korsfester menneskets hjerte for enhver jordisk attrå, utleverer det til den guddommelige kjærlighet. Dette munkkall er helt atskilt fra prestekallet; det overveldende flertall av ortodokse munk er forblir legfolk, er ikke «geistlige», de har med vilje valgt sølibatet, ikke for å bli prester men for det asketiske livs egen verdi og evne til å rette menneskets tørst mot Gud.

2. Den ortodokse kirke har alltid satt det ekteskapelige liv høyt, og gjør det fremdeles. Det er et menneskelig bilde av den guddommelige treenighet, fordi det tar sikte på å virkeliggjøre kjærlighetens enhet i full respekt for personenes egenart. Menneskeparet er det privilegerte sted hvor ektefellene, gjennom ekteskapets mysterium (eller sakrament) kan i deres egen innbyrdes kjærlighet, oppdage Hans nærvær som ER kjærlighet. Dette ekteskapelige kall er presist som munkkallet — begge innbyr menneskene til å forene seg med Guds kjærlighet — men i seg selv forskjellig fra prestekallet. Det er klart at ekteskapets vei har sin egen verdi. Kjærlighetens sakrament er ikke en innrømmelse til den menneskelige svakhet, men en frelsesvei i likhet med det asketiske liv — og kanskje like krevende som dette.

3. Guds folk velger sine hyrder enten blant de menn «som har vært gift bare en gang, som er behersket og samvittighetsfulle i sin opptreden, som er i stand til å undervise andre, som ikke er stridslustne eller pengekjære, som vet å styre sitt hus og oppdra sine barn slik at de vinner deres lydighet og respekt. For dersom en mann ikke er i stand til å styre sit eget hus, hvordan skal han da kunne ta seg av Guds kirke?» (Tim. 3, 5. Tit. 1, 6—8). Eller blant munkene hvis avhold og kyskheter allerede har stått askesens hårde prøve.

I begge tilfeller må prestekandidatene være minst 30 år og ha stått sin prøve enten som familieforsørgere eller i klostere, og ha vunnet aktelse i den hjord de skal stå i spissen for. Derfor skal teologi-instituttene ikke være «seminarer» hvor man utdanner unge mennesker til presteskaper på samme måte som andre skoler utdanner kandidater til andre karrierer: det ville være å gjøre geistligheten til en kaste og prestedømmet til et yrke. Teologi-instituttene primære oppgave er å fremme Guds folks teologiske kultur, for at unge mennesker av begge kjønn, familiefedre og munk skal bli i stand til å utøve godt sitt alminnelige prestedømme og å fylle sin plass i kirken. En kirke som har fostret legfolk som er teologisk dannet og som er seg sitt kirkelige ansvar bevisst vil ikke ha noen vanskelighet med å finne gode

prester i sitt skjød — enten de er familiefedre eller munk.

4. Selv om både nådegavene og erfaringene hos munkeprestene og hos de gifte prester er forskjellige, er de begge nødvendige for Kirkens liv. Å gi avkall på munkehyrder, som bærer det kontemplative livs verdier — slik som protestantene har gjort i mange århundreder — er en klar forarming av Kirken. Å gi avkall på gifte prester, som gir et vidnesbyrd om et harmonisk og likevektig liv — slik som den latinske kirke har gjort siden det ellefte århundre — er en like stor forarming. Derfor skal man ikke betrakte prestevielsen av gifte menn som en innrømmelse til tidens åndelige slapphet eller som en ren praktisk innretning for å avverge prestemangelen, men som et nødvendig bidrag til kirkelegemets åndelige helse.

Å fremstille sølibatet som en obligatorisk betingelse som en mer eller mindre nødvendig skal akseptere for å bli presteviet er å nedvurdere munkelivet, hvor sølibatet er frivillig valgt og inngått «for Himmerikets skyld». Den som hverken er munk eller gift, og som måtte svare til Paulus' beskrivelse («Men kan de ikke leve avholdende, bør de gifte seg. Det er bedre å gifte seg enn å fortæres av begjær») kan lett lide av kjærlighetsfrustrasjon. Derfor nekter de fleste ortodokse kirker å vie ugifte menn som ikke er munk. For til forskjell fra munkkallet eller familiekallet er det rent negative sølibat ikke i seg selv et trinn i menneskets åndelige utvikling.

De ortodokse prester er enten munk eller menn som allerede er gift, derfor kommer «prestenes giftemål» ikke på tale. Munkepresten som har valgt sølibatet skal være tro mot sine munkeløfter, akkurat som den gifte prest skal være tro mot sine ekteskapelige løfter. Derfor bringer det forvirring i debatten når det blir tale om at prester som ikke har vært i stand til å holde sine løfter og til å leve i sølibat skal kunne gifte seg etter ordinasjonen. Den munk som går og gifter seg eller den gifte som skiller seg er begge ofre for syndens absurditet. Og Kirken, som er besjelet med Guds brennende kjærlighet skal ikke rettferdiggjøre synden selv om den kan tilgi.

5. Til slutt, munkeprester skal forbli munk og ikke gifte seg. Holder de ikke sine løfter (og det er ikke vår sak å dømme dem) ville det være paradoksal å bevare dem som ledere for det kristne folk. Derimot er det å ordinere gifte menn som har utmerket seg ved sin fromhet og sitt levesett både i pakt med den apostoliske Tradisjon og ønskelig for Kirkens beste.

(Fra LE MONDE.)



TRO OG KIRKE

Det som Gud har åpenbart og som den hellige Skrift inneholder og fremlegger, er blitt nedskrevet under den Helligåndens impuls, den bibelske inspirasjon. Uten at deres individualitet, personlige evner og talenter ble eliminert, ennsi ødelagt, skrev de bibelske forfattere under Helligåndens innflytelse eller inspirasjon ned alt det, men også bare det Gud ville de skulle skrive ned. Konsekvensen av den bibelske inspirasjon er da nødvendigvis at den hellige Skrifs bøker må sies å være urokkelig, trofast og uten feiltagelse den sannhet som Gud, med henblikk på vår frelse, har villet ha nedskrevet i disse hellige bøker. Den hellige Skrift er derfor fri for villfarelser.

Men her må en lære å forstå hva dette innebærer og hva det ikke innebærer. Frihet for villfarelser er hverken den bibelske inspirasjons primære formål eller dens eneste resultat. Det ville være som om Gud bare hadde villet ha de bibelske bøker for å lære menneskene alle slags sannheter. Men dette er lang fra tilfelle. Vi må nemlig for all del ikke forvirre og blande sammen profetens oppgave som består i å formidle et «åpenbart» budskap med den som den bibelske forfatter har og som består i å skrive en bok, hverken mer eller mindre. En forfatter er ikke nødvendigvis bare eller hovedsakelig opptatt av og med å «opplyse» sine leseres forstand ved å meddele dem «sannheter». Han kan også sikte på å stimulere deres fantasi og følelsesliv. Ennvidere, endog når det gjelder å opplyse sine leseres forstand ved å meddele dem sannheter, står det enhver forfatter fritt, i overensstemmelse med sin egen litterære evne og smak, å gjøre bruk av allehånde virkemidler til å formidle sannheten på en for sine lesere tiltalende og mest tilgjengelige måte.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Arsabonnement kr. 35,—

Dette hører med til forfatterens fag. Nu, endog en overfladisk lesning av de bibelske skrifter kan overbevise oss om at de bibelske forfattere ikke har handlet anderledes enn forfattere i sin almindelighet pleier å gjøre. Helligåndens impuls, den bibelske inspirasjon, som beveget dem til å skrive og hjalp dem mens de skrev, har gitt deres litterære arbeide visse kvaliteter som svarer til forskjellige formål: hellighet, skjønnhet, moralsk alvor, poetisk sjarm og overbevisende kraft. Blant disse kvaliteter inntar sannheten selvfølgelig en sentral og fremtredende plass, men ikke den eneste plass og det er endog ikke alltid aktuelt å tale om den på hver eneste side av den hellige Skrifs enkelte bøker. Riktignok tillater den bibelske inspirasjon ikke at den hellige Skrift formelt lærer villfarelser. Allikevel hevder den på den annen side heller ikke at den på hver side av sine enkelte bøker og i enhver setning utelukkende er beskjeftiget med å lære sannheten. Riktignok garanterer den bibelske inspirasjon frihet for enhver villfarelse. Men denne frihet

AV PATER
D. J. BOERS

for villfarelse kommer ikke hele tiden på tale i den hellige Skrift, av den enkle grunn at den hellige Skrift ikke utelukkende er beskjeftiget med å lære sannhet.

Denne situasjon forteller oss noe som vi må være fullt oppmerksom på for rettelig å kunne tolke Bibelen og bruke den på en vederheftig måte. Den fundamentale norm for all bibeltolkning blir oss gitt i det annet Vatikkonsils dogmatiske konstitusjon om Guds åpenbaring. Her leser vi: «I og med at Gud i den hellige Skrift har talt gjennom mennesker og på menneskevis, bør den som tolker Bibelen, for å erkjenne hva Gud selv har villet meddele oss, nøye undersøke hva de hellige forfattere virkelig hadde til hensikt å uttrykke, hva det er Gud har villet tilkjennegi gjennom



deres ord» (12). Det vil si: under Helligåndens impuls eller inspirasjon har de bibelske forfattere fremsatt Guds ord på «meneskevis», det er: på forskjellige måter, i tekster som i vekslende grad er historiske, profetiske, poetiske, eller også tilhører andre litterære genrer eller former. De som utlegger og tolker og leser den hellige Skrift må være oppmerksomme på dette ellers bærer det galt avsted. De som tolker og leser Bibelen må fremfor alt, og først og fremst, spørre og finne ut hva de bibelske forfattere virkelig hadde til hensikt å uttrykke ved hjelp av de forskjellige litterære former eller genrer som hver eneste en av dem har brukt i overensstemmelse med sin samtids og sine spesielle miljøers tankesett, sproglige egenart og kultur. Om man ikke skulle følge denne fundamentelle norm for all bibeltolkning, kunne en gjerne få ut av Bibelen alt en ønsker og dette i overensstemmelse med ens forutfattede meninger og forutinntatte teologiske posisjoner. Men da ville Bibelen bli degradert til hva den for alle deler ikke kan eller vil være, en bok som ingensteds hører hjemme, unntatt i en privat boksamling. Den kunne aldri være en bok som er absolutt normativ for hele Kirkens lære og liv. Det er eksegetenes og bibelteologenes ansvarlige oppgave å la seg lede av disse fundamentelle retningslinjer, forat Kirkens innsikt i Guds åpenbarte ord stadig må vokse og modnes takket være deres innsats. Istedenfor å overøse dem med usaklig, inkompetent kritikk inspirert av personlig panikk eller interesse burde man være disse menn takknemlig for hva de gjør ved å stille sine talenter og sitt strevsomme arbeide i troens og Kirkens tjeneste.

NYHETER

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 15 32 44	11.00	9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN, St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM, St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
Veståsen kapell		9.30
STAVANGER: St. Svitbun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
Biskopen og prestegården tlf. 21 214		
St. Elisabeth hospital, 11a tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)	19.00 8.00	11.00
St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

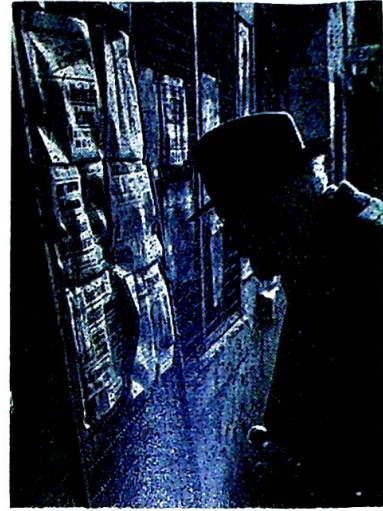
■ **New York:** Syv millioner barn blir ikke født til verden i de neste to årene på grunn av nye lover for svangerskaps-avbrytelser i enkelte amerikanske stater. Tallet oppgis av hjelpebiskop T. J. Harrington i Worcester som sier at han ser det som sin plikt «å minne alle om at retten til å avgjøre liv og død i siste instans tilhører Gud».

■ **Mainz:** Tysk fjernsyn sendte den 3. mai et lengere debattprogram om protestene i den katolske kirke mot dagens «uro og forvirring». Programmet omfattet dokumentarfilm og en påfølgende samtale mellom en prest i et sogn, en bibelforsker og en religionslærer. Hele programmet ble kalt Heimweh nach Rom.

■ **Vatikanet:** I en tale under generalaudiensen i Peterskirken den 22. april stilte pave Paul VI spørsmålet: «Hva ville Kirken være uten bønn?» Den utbredte tendens i dagens situasjon til å sekularisere alt har grepet om seg i vide kretser, også blant prestene og ordensfolkene, sa paven. Vi må igjen lære å be alene — det er særlig dårlig stilt med den personlige bønn.

■ **Utrecht:** Kardinal Alfrink har suspendert en av de hollandske prestene, J. van de Anker fra sine embedsplikter etter at presten har giftet seg. de Anker vil få andre oppgaver i sjelesorgen, heter det.

■ **Valladolid:** Den internasjonale filmfestivalen i Valladolid

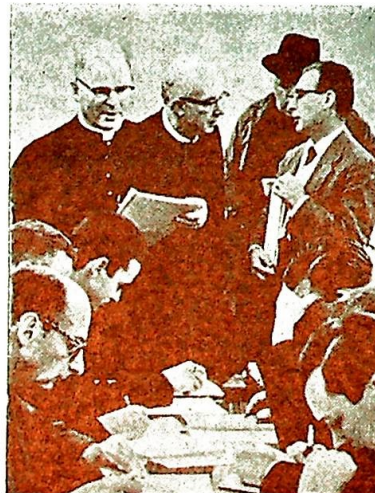


hvis emne er religiøs film, blir ikke støttet av den katolske kirke, ifølge byens erkebiskop, y Goldarez. Filmene mangler ofte en klar forståelse av syndens realitet og det overnaturlige i den katolske tro, heter det. Erkebiskopen understreker at han ikke sier dette for å ta avstand fra festivalen, men for å gjøre det klart at det ikke er noen forbindelse mellom festivalens program og Kirkens tro og arbeide.

■ **Moskva:** Lederen av Vatikanets sekretariat for kristen enhet, kardinal Willebrands har oppholdt seg i Moskva etter innbydelse fra den russisk-ortodokse kirke. Onsdag den 23. april feiret kardinalen en messe i Ludvigskirken i den sovjetrusiske hovedstad og reiste deretter til Leningrad for å ha samtaler med ortodokse kirkeledere.

Paris: Fra den 1. til 5. mai deltok 2000 ektepar fra land i Europa, Latin-Amerika og Afrika i en stor valfart til Roma. Deltagerne ble mottatt av paven den 4.

New Dehli: En italiensk misjonær, da Costa, ble den 16. april myrdet i den indiske landsbyen Mendol i staten Meghalaya. da Costa kom til India for 45 år siden og var de siste årene opptatt med å utarbeide skolebøker for barn.



ONSDAGSBREVENE

(Forts. fra side 143)

Hvordan var det så blevet? Jeg mener, hvis der ikke hadde været den vidunderlige krig?

— Jeg ved det ikke, siger han overrasket: Det er jo riktig, at vi alltid blev tvunget til at sette vores målsetninger op mod et tryk udefra, og måske er det i dag forkert at styre mod et mål bare for en retning at gå efter. Men jeg hverken kan eller vil undskylde det jeg var og gjorde. Min generation har fået et evigt kompleks over for samfundet. Min egen far behøvede aldrig at besmykke sig over for sine børn, fordi han hadde privi-

■ **Paris:** Erkebiskopen av Paris, kardinal Marty frykter for at rasehat, frem for allt anti-semittisme griper om seg i Frankrike. I bispedømmebladet «Presence et Dialogue» skriver han i en artikkel at rasehat besudler en hel nasjon. «Rasehat er symptom på en alvorlig sykdom i Frankrike», heter det.

■ **Vatikanet:** Retningslinjer for utdanning av de rundt 15 000 kateketene i den katolske kirke som arbeider i misjonslandene er nå utarbeidet. Dokumentet er sendt til de forskjellige biskopskonferanser til uttalelse.

■ **Oberhausen:** «Preis der katholischen Filmarbeit für Deutschland» er for 1970 tildelt en ung kvinne fra Köln, Helma Sanders for hennes sosial-rapport «Angelika Urban, Verkäuferin».

■ **Cleveland:** En arbeidsgruppe av amerikanske ordenssøstre har arbeidet med planer om fastere, felles organisasjonsform for USA's over 165 000 ordenssøstre. Planene legges frem på den tredje nasjonalkongressen som nå finner sted i Cleveland med 3000 delegerte.

■ **Santiago de Chile:** Erkebiskopen av Santiago, kardinal Raul Silva Henriques har bedt 48 gifte menn om å utføre diakon-arbeide i hans erkebispedømme. De skal kunne døpe og utdele kommunion.

legierne som en hellig arv, og han fik aldrig revolutionære anfægtelser, men den dag i dag kan jeg ikke sige mig fri for en social bevidsthed, sociale anfægtelser om man vil, undskylde det jeg beskæftiger mig med og de penge jeg tjener, skønt det vel er en nyttig produktion at lave kompliseret medicinsk elektronikk, der kan våge over et sygt menneske og måle dets hjerteslag med større præcision end nogen læge.

Jeg har haft den store arbeidsløshed inde på livet, og aldrig riktigt overvundet det indtryk den gjorde, selv om den slet ikke berørte mig som privilegeret. Hvad begriper de moderne ungdomsoprørere af det? Forstår de arbejderne eller arbejderne dem? De slås jo bare for deres eget, mens det for os andre må stå som et privilegium at komme på universitetet. Jeg har alltid haft mere respekt for de østlige studenter, de er retningsbevidste, fordi de også har måttet kæmpe mod et tryk udefra. Herhjemme vil I blive helt fremmedgjorte over for arbejderproblemer, når de ældre forsvinder, som har kendt arbeidsløsheden.

— I har alltid haft problemene inde på livet, siger Puk, alltid vidst præcis hvad I ville, og ikke tidligt og silde haft en ældre generation til at stille jer det evige spørsmål: Hvad vil du? Hvad vil du egentlig? Men hvad ville I selv i hverdagen efter krigen. Det er der ingen der diskuterer, fordi I har ladet jeres store, hellige krig skygge for alting.

Ole Lippmann siger: — Besmykker jeg virkelig modstandskampen? Vi var jo aldrig andet end et mindretal. Den brede danske befolkning er i bund og grund pragmatikere, som aldrig ville ønske at påføre sig selv lidelser, hvis det overhovedet kunne undgås. Men hadde vi ikke været, hvis den officielle politik var blevet trumfet igennem, så kunne vi, som professor Chievitz sagde, være endt som evige sønderjyder, der gik og håbede på en dag at blive befriet. Det er det, I unge har svært ved at begribe — at det kunne være gået helt anderledes uden os.»

Undskyld nå meg, men jeg tenkte at hvis dere ikke hadde lest disse linjene kunne det være ganske aktuelt idag. Dagen derpå faktisk.

Hilsen

ANDREAS LEGMANN



En
klown

Joda, abortspørsmålet er aktuelt det. Rundt om i verden drøfter trosfeller saken med stort alvor.

Så forsåvidt er det prisverdig at de katolske biskoper i England og Wales har kommet med en oppfordring til sine troende om at de på en bestemt dag skal be for de ufødte barn — de små vesener hvis liv ble avbrutt for tidlig på grunn av inngrep, uhell, dårlig råd, mangelsykdommer, hva vet jeg.

Man leser det ihvert fall og nikker fromt, bra at de gode biskoper engasjerer seg i dette problemet. At de minner oss om omfanget av tragediene.

Minuttet etter tenker man imidlertid: Var det ikke mulig å si noe mer nyttig for disse biskopene? Misforstå meg ikke, forbønn er noe mer enn nyttig, det er ikke det jeg mener. Men:

Hvorfor be nå for disse små vesener? Spesielt? Deres skjebne er avgjort før vi kommer så langt i tankene. På en eller annen måte. Selv om vi kan si lite og ingenting om hva som skjer, tar Gud vare på dem, de kommer — med et uttrykk som virker så enfoldig i romfartens dager og dog inneholder sannheten — til himmelen.

Hva jeg mener med det? Vel, ikke at de havner i en slags stor speilsal hvor de døgnet rundt spiller gitar og vifter med palmer og venter på oss andre. Dere vet at jeg ikke liker så fromme bilder. Men jeg mener at de ikke forsvinner som støvfugg i det kalde rommet, de møter et mysterium, en kjærlighet som er større enn alt hva vi klarer å forestille oss. De har ikke gått tapt. De er utenfor våre begreper om tid og sted, men ikke borte.

Jeg tror ikke at vi skal be så mye for dem, det trenges ikke mange ord. La oss be for de levende, for de kvinner som det gjelder, mennene også for den saks skyld. For de levende som mistet et håp, ødela strofer av kjærlighet eller ble for praktiske eller for redde. La oss be for dem og for de som kanskje var for syke til å klare alt sammen, for de som ikke hadde penger, de som manglet mat, hjelp.

Dette burde alle katolikker kunne samles om. Helst uten oppfordringer.

Men siden det likevel trenges noen dytt i ryggen — så vil jeg altså be om en fornuftig oppfordring. Takk.

ØKUMENISK HØYSKOLEUKE

Den økumeniske højskoleuge på Snoghøj Folkehøjskole finder i år sted i ugen fra søndag den 21.6 til lørdag den 27.6. Temaet for ugen bliver magtens problem. Det er nødvendigt, at vi som kristne i fællesskab prøver at trænge dybere ind i dette spørgsmål for at forsøge at gøre os vor stilling klar.

Hvad er magten? Hvis er magten? Er magt et middel, der kan anvendes i kampen om «mennesket», eller er magt (vold) og kristendom uforenelige størrelser?

Sandheden skal frigøre os, sagde Jesus, men på hvilken måde er sandheden en magt? Og hvorledes bliver frigørelse til fornyelse?

Hele denne problemstilling vil blive belyst på den specielle måde, der er karakteristisk for den økumeniske højskoleuge:

Dels ud fra skriften, og dels gennem en debat med en række fremtrædende politikere, forfattere og teologer, der ud fra forskellige synspunkter er aktive i udformningen af det samfund, hvori de kristne efter Jesu bestemmelse skulle være saltet og kraften.

Selvom programmet først vil være endeligt udformet i februar, kan det allerede nu oplyses, at den fhv. statsminister *Viggo Kampmann* har givet tilsagn om at give debatoplægget mandag eftermiddag under titlen «Teknisk almagt — etisk afmagt». Forfatterinden *Elsa Gress* taler samme aften, hvor hun analyserer den omsiggribende nye «biologisme», der er en trussel mod både den humanistiske og den kristne livsholdning — også dette foredrag efterfølges af en debat med foredragsholderen som deltager.

Tirsdag vil studenterlederen *Johannes Nymark* sammen med en endnu ikke udpeget repræsentant for danske arbejdere og fagbevægelse diskutere emnet «Kirkens rolle i Danmark i dag». Onsdag indledes eftermiddagens debat af chefredaktøren på «Aktuelt», forfatteren *Bent Hansen*, emnet bliver «Velstand uden vel-færd».

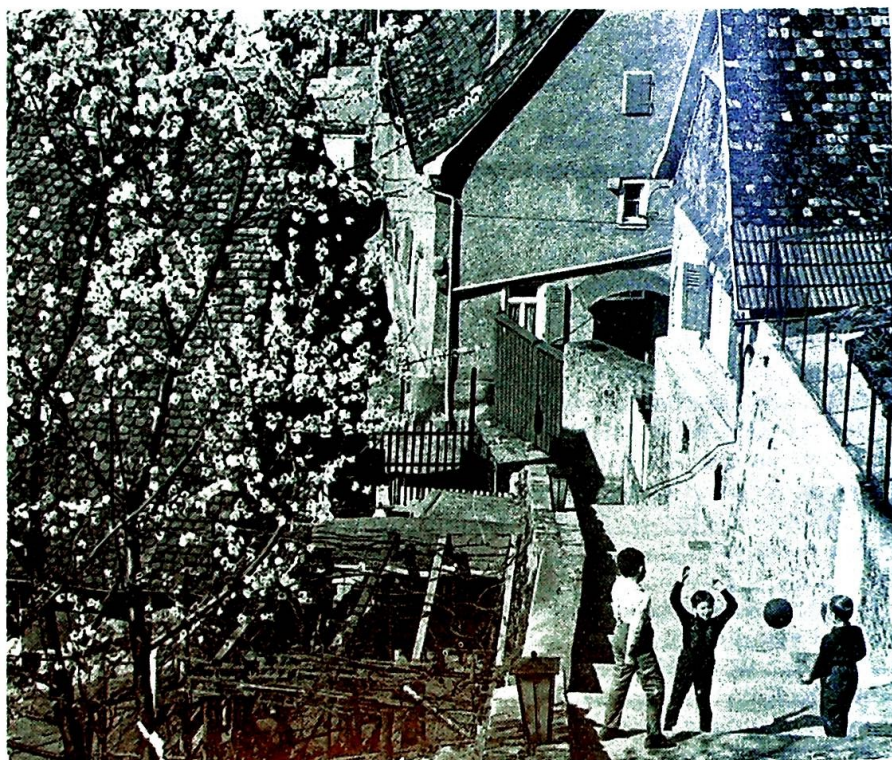
Onsdag aften er temaet for debataften «revolutionsteologien», foredragsholderen er endnu ikke udpeget. Torsdag bliver filmdag, hvor *Martin Drouzy* i Middelfart Bio vil forevise Truffault's *Fahrenheit 451*, som derefter bliver aftenens diskussionsemne.

Sidste dag, fredag, forsøger vi at konkludere ved at beskæftige os med sådanne spørgsmål som: Kirken i opbrud — hvordan? Hvilke konsekvenser for hver enkelt af os? Handling, javel — men hvorledes? Foredragsholderne er endnu ikke udpeget.

Der bliver bibeltimer hver morgen

efter morgenandagten. Temaerne er: Guds almagt (pastor *Helge Rasmussen*), Jesu stilling til det kirkelige «establishment» (pater *Leslie Dorn*), Jesu stilling til det borgerlige «establishment» (pastor *Jørgen Lærkholm*), Jesu stilling til friheden: Frigørelse — fornyelse (pastor *Kyrrø Rasmussen*). De nævnte bibeltimelidere samt *Martin Drouzy* deltager iøvrigt alle i højskoleugen.

Efter bibeltimer og foredrag arbejdes der videre i grupper på 8—10 deltagere, hvorefter resultaterne af gruppedrøftelserne forelægges i et fellesmøde, hvori også indlederen deltager.



Endelig vår — og snart sommer.

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

5—11 september 1970.

Flyrejse med fuld pension, pris fra Københavns lufthavn (Kastrup)

på hotel «Madonna» danske kr. 890,—
på sygehjemmet «Accueil Notre-Dame» » » 700,—

Geistlig leder: Mgr. Knud Ballin, København.
Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser ved henvendelse til:

VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, 2900 HELLERUP (Danmark)

UNG MANN

søger hybel i Oslo, katolsk miljø.
Ansatt i Forsvaret, Oscarsborg.
St. Olav's eksp. anviser.

Mødet indledes søndag eftermiddag med en gjennomgang af den problemstilling, vi skal behandle, og den målsætning, vi stiller for ugen. Samme aften vil der blive gjort lidt mere end sædvanligt ud af aftensmåltidet, som vi vil forsøge at give form af en agape, således at de mange deltagere (vi regner med at få fuldttegnet i år, der kan højst være 90 mennesker og den første tredjedel har allerede meldt sig) straks kan blive rystet sammen på en passende måde.

Mødet slutter som sidste år med en åben debat om ugen, der gik. Ved denne lejlighed vil der blive truffet beslutning om hvorvidt der skal laves et nyt møte i 1971, samt hvem der skal lave det. I år er der af katolikker i planlægningskomiteen Leslie Dorn samt Else og Børge Kristian Mannov.

Forplejningen er god på Snoghøj, hvor prisen for deltagelse, der inkluderer alt fra søndag eftermiddag til lørdag morgen takket være de nye tilskudsmuligheder kun er kr. 390,— kr. pr. deltager på eneværelse og kr. 340,— på dobbeltværelse. Børn mellem 15 og 5 år betaler halv pris, for mindre børn betales bare et børneparkeringsbidrag.

Snoghøj er en af Danmarks smukkeste beliggende højskoler og en glimrende ramme om disse møder, hvor der ikke bare er en masse at hente fra bibeltimer og foredrag, men hvor også samværet og de nye venskaber, der her slutes, er forklaringen på, den næsten eksplosionsagtige udvikling i deltagerantallet: i 1968 35 deltagere, sidste år 68, næste år utvivlsomt 90, hvilket er maksimum.

Enhver, der er interesseret, bedes snarest muligt skrive eller ringe til planlægningskomiteens sekretær, Fru Elisabeth Møller, Skovly, 5874 Hesselager, tlf. (09) 25 15 04, eller til undertegnede.

Børge Kristian Mannov
15 Monradsalle 2500 Valby
tlf. (01) 30 26 29.

VERDENSKRISE...

(Forts. fra side 139)

ønske. I andre tilfeller har kritikken kommet fra arbeidsgiverne, organiserte yrkesgrupper, eller fra lærerne.

Etter som livet blir mer og mer innviklet i industrisamfunnene, er det tvilsomt om de eksisterende systemer for undervisning og opplæring av ungdom er i takt med tiden. Eller hva som heller kan trekkes i tvil, er om det er riktig politikk å fortsette etter de gamle retningslinjer, nemlig å skaffe flere skoler for flere elever og gjøre undervisningen lengre. Selv den enkleste analyse vil vise at en slik politikk bare resulterer i en lignende økonomisk byrde som den vi allerede har sett i utviklingslandene.

Det ser derfor ut til å være et vanlig standpunkt verden over at vi trenger

å stanse opp et øyeblikk i dette veldige og stadig pågående foretagende som undervisning er, og vurdere hva vi gjør, hvor fort vi går frem, og hva målet er.

Under slike refleksjoner vil vi snart oppdage at vi forsøker å møte det 20. eller 21. århundre med institusjoner og metoder som skriver seg helt fra det 19. og 18. århundre. Vi vil oppdage behovet for forandring, og kollektivt må vi kom-

(Forts. neste side.)

SIVILINGENIØR OG BARNEPEDAGOG

søker leilighet i Bærum.

Vennligst ring

Hatle 53 95 63.

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 13. mai: Messe i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet. Søster Marie-Louise vil gi en orientering med lysbilder om emnet: Skapelsesberetningen før — og nå.

Alle interesserte damer er velkomne.

NORSK UNGDOMSMESSE

FOR KOR OG MENIGHET,
ORGEL, VIBRAFON, GITAR, BASS OG TROMMER.

Messen er komponert av pastor Rudi Kessels, Oslo, og platen er produsert av PHILIPS for utsendelse i Norge og utlandet.

Platens tittel er:

HERRE HØR VAR BØNN, pris kr. 15.80.

Til salgs hos alle musikkhandlere.

Kjøp den, spill og syng den!



FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Joseph's Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke
Lunden Kloster
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem

Oslo

Sta. Katarinahjemmet
St. Franciskus Kirke

Arendal

St. Franciskus Hosp.

St. Pauls Kirke

Vår Frue Kirke

Marias Minde

St. Franciskusøstrenes
Moderhus

Bergen

Øyenklinikken

St. Josephs Hosp., Drammen

St. Torfinns Klinik, Hamar

St. Elisabeth Inst.

St. Mikals Kirke

St. Mikals Prestegård

St. Theresia Hosp.

St. Franciskus Hosp.

St. Magnus Kirke

St. Magnus prestg.

St. Elisabeths Hosp.

Vår Frue Kirke

Bispegården

St. Olavs Kirke,
Bispegården

Trondheim

St. Olavs kirke

St. Olavs Prestegård

St. Olavs Klinik

Tønsberg

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

VERDENSKRISE...

(Forts. fra forrige side.)

me frem til en forståelse av denne forandrings natur og hvorledes den skal settes i verk. Dette ser ut til å være hovedtanken bak *Det Internasjonale Undervisningsår* (*International Education Year, IEY*).

Hva er IEY? Den som opprinnelig stilte forslaget i FN's Generalforsamling, uttrykte det slik: «Det kan beskrives som en felles innsats av alle land i verden for å gjøre noe ekstra eller spesielt med sine undervisningssystemer for å mobilisere energi og inspirere til initiativ i undervisning og opplæring».

Undervisningsåret er egentlig en nasjonal sak som hvert land må ta opp. De mulige typer av innsats omfatter alt innen en naturlig kjede av aksjoner: undersøkelser og refleksjoner om undervisning eller om noen sider av undervisningen utover hele landet; klarlegging av viktige problemer; forsøksvirksomhet for å finne løsninger på slike problemer; å få almenheten med i diskusjoner om undervisningsspørsmål, og at alt dette til slutt fører til forandringer i undervisningspolitikken.

Et slikt nasjonalt tiltak ville hovedsakelig ta sikte på undervisningsmidler innen landet selv. Men det er noen områder som går på tvers av nasjonale grenser. Ethvert land vil oppdage at det kan lære av andre lands erfaringer og selv gi sine erfaringer videre til andre. Dette sistnevnte aspekt kunne endog i noen tilfeller ta form av økt hjelp til undervisning fra industriland til utviklingsland.

Selvsagt er dette en bred og teoretisk oversikt. Poenget er at de tiltak som settes i gang med spesiell tilknytning til *Det Internasjonale Undervisningsår*, er av en spesiell kvalitet, med en spontan karakter, og tar direkte sikte på nødvendigheten av og ønske om forandring.

Som et resultat av vedtaket i FN og UNESCOs appell til medlemsstatene om å forberede programmer for Undervisningsåret sendes det ut et økende antall

nasjonale planer. Her er to-tre korte eksempler:

I *Frankrike* vil seks betydelige tidskrifter i undervisningssektoren utgi spesielle numre om IEY. Det vil bli arrangert et seminar om læreprosessens virkemåte, og i slutten av 1970 vil Den franske nasjonalkommisjon for UNESCO arrangere en forskningskonferanse om vurdering av prosjekter for funksjonell lese- og skriveundervisning.

Japan planlegger et storslått program som vil omfatte nasjonale begivenheter (bl. a. utgivelse av et spesielt frimerke for Undervisningsåret), opprettelse av nye institusjoner (et universitet og et institutt for videre- og etterutdanning av lærere som er i arbeid) og utvidede kontakter mellom japanske og utenlandske pedagoger. Hjelp til utviklingsland vil utgjøre en betydelig del av Japans bidrag til Undervisningsåret.

I *Tanzania* vil det bli lagt stor vekt

DRAMMEN	
<i>Drammens malerforretning</i> Inneh. Asbjørn Gundersen Tlf. 83 19 16 - 83 33 32	
DRAMMEN	GUSTAV THIELEMANN
H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tlf. 83 13 62 - 83 36 48 Gå til fagmannen når det gjelder møbler	Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN
Utstyr for leger og sykehus Drammen Bandageforretning Øvre Storgt. 7 - Tlf. 83 11 71	 TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri
American Foto SPESIALFORRETNING I FOTO OG RAMMER Engene 4 - Tlf. 83 11 45 Filial: Tollbodgt. 16 - Tlf. 83 65 65	FREDRIKSTAD
GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	Byens spesialforretning  Agentgt. 1 - Tlf. 17 080
FREDRIKSTAD	<i>Andr. Janne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945
C. HANSSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD	EDVARDESEN & NORDHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad
	ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad
	O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840

på spesielt planlagte nye kurs på et høyere plan — hovedsakelig med sikte på fornyelse og reformering av undervisningen.

Den oppfatning at Det Internasjonale Undervisningsår består av en lang rekke nasjonale programmer er lett å godta, men det bør slås fast at slike nasjonale programmer i seg selv er en sak ikke bare for små grupper av funksjonærer i et sentralt departement. For virkelig å oppfylle Årets intensjoner og gjøre oppmerksom på ønsket om en forandring i undervisningen er det nødvendig at alle parter i det nasjonale samfunn deltar på en eller annen måte.

En aksjon fra de kommunale myndigheters side eller endog i de enkelte skoler vil være nødvendig i ethvert land. Lærernes og elevenes rolle er klar siden de er mest opptatt med undervisningsprosessen — kanskje altfor meget. De andre gruppen og institusjonene i nasjonen — foreldre, arbeidsgivere, kirken, fagforbund, o. l. — trenger også å engasjere seg i undersøkelser, forsøk, diskusjoner og forslag om nye retningslinjer.

Det er sannsynligvis sant at de nasjonale programmer for Undervisningsåret som vil bli mest vellykte, er de som gjennomføres av eller stammer fra omfattende aksjoner i kommuner, forbund og institusjoner rundt om i hele landet.

Vi må imidlertid huske at dette er et år

for «undervisning», og man kan spørre om det vil bli noe mer enn en samling av enkelte nasjonale programmer. Og de internasjonale instanser må nødvendigvis spille en viktig rolle. De skaffer forbindelsene mellom landene, tilbyr et rammeopplegg for arbeidet og gjør det mulig å gi en internasjonal dimensjon til en stor del av det som gjøres på den nasjonale front.

Flertallet av de internasjonale organer, både ikke-statlige og statlige, har fått henvendelser og har vist stor villighet til å delta i dette Internasjonale Undervisningsåret. Men den viktigste rollen faller naturligvis på De Forente Nasjoner selv og de to særorganisasjoner som det angår når det gjelder undervisning og opplæring, nemlig UNESCO og Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO).

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG



C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo

Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!



«On The Rocks» glasset
„Pactolino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72



MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

NOBENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8

Tlf. 23 02 40

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets **ekspedisjon:** St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.



FIN FILMNØKSEL

Filmen er blitt en verden, et teknisk og kunstnerisk univers, under visse synspunkter endog en vitenskap. Alle som ikke bare «går på kino» når de ikke har annet fore, men som følger film-produksjon med en smule plan, sammenheng og smak, vet at det er blitt komplisert hinsides enhver hukommelse å ha navn, data og titler i hodet, følge en skuespillers karriere, oppdage linjene — eller irrgangene! — i en filmskapers utvikling, uten gode hjelpemidler. Derav: Film-litteraturen.

Bare film-entusiaster følger den i detalj. Men oppslagsverker er noe alle interesserte burde holde seg med, de er også økonomisk overkommelige, og gir god valuta for pengene. Det er morsomt å slå etter en skikkelse som har slått en på lerretet: Hva har han laget før, hvor allsidig er han? Det er minst like spennende, slik over årene, å merke seg en regissør, særlig når han arbeider etter bevisste linjer og i et fastlagt bildesprog.

Vanskeligheten er selvfølgelig at slike verk stadig må à-jour-føres, så hurtig som produksjonen velter frem. Den siste norske oppslagsbok på området er så vidt jeg vet «Filmens stjerner» (Chr. Schibsteds Forlag) hvis annen utgave kom i 1957. Det vil si at 13 års produksjon — et veldig kapittel! — er udekket. Den var dessuten nødtørftig knapp.

Danmark, som har et langt bredere interessert filmpublikum enn Norge, og institusjoner (museum, institutt, fonds) med videre armslag enn noe vi kan prestere her hjemme, er også her bedre stillet. En fem-bindts «Filmens Hvem Hva Hvem» er under utgivelse på Politikens Forlag — et begavet kjempeløft av en ypperlig fagmann på området: Dansk Fjernsyns populære filmkronikor, magister Bjørn Rasmussen. Et første bind gjaldt danske titler og biografier (1968), av mindre interesse for oss. Bind 2 og 3 gav en oversikt over utenlandske filmer (1968). Og frisk fra pressen foreligger nå et bind 4 med utenlandske biografier,

dvs. stikkord-artikler over hele 1300 ikke-danske skuespillere, instruktører, produsenter, fotografer, scenarister, komponister, osv. Et 5. bind, som skal hete «Verdens beste film» kommer i år. Med det bindet bak seg, vil magisteren kunne hvile på sine laurbær. For det er laurbær. Bjørn Rasmussen har bragt mønsergyldig klar og anskuelig orden i sin fabelaktige film-viten, til glede og hjelp for mange. Hans bøker er en sann gullgrube. Det er gjennom-illustrerte bind, med mange kjente fjes vi bare ikke forbandt noe navn, noe årstall, noen karriere, noen bakgrunn med. Alle er jo ikke «stjerner» — dem husker en alltså så noenlunde. Her kommer ikke minst de gode støtte-skuespillerne frem i lyset. Den delikate fordelingen av blomstene (eller tistlene!) mellom instruktør og fotograf blir klarere enn de er for mange anmeldere — undertegnede medregnet. «Skoler» av skuespillere, ikke minst innen amerikansk film, blir avdekket. Folk som vil studere nærmere en bestemt filmskaper får fine litteraturhenvisninger. Og ikke minst: Bjørn Rasmussen går freidig og med tillitvekkende resultat ut av leksikaenes «objektive» genre og sier, knapt med tydelig, sin mening som kritiker om de ulike personers fortjenester og svakheter — ikke minst er han følsom for dette farlige i skuespillkunsten som heter «manér». For min del må jeg bare ytterst sjelden si meg uenig i hans personlige smak og vurderinger — også da er han stimulerende. Boken dekker tidsrommet 1957—68 — altså nettopp det avsnittet som det siste norske oppslagsverket mangler. Det vil si at ny-produserte filmer som det ennå gjenstår å vise i Norge er kommet med.

En leser undrende at førsteopplaget av dette bindet, som lik de øvrige i serien kan kjøpes særskilt, er på hele 15 000 —

ja danskene kan saktens! Prisen for det 600 siders solide bindet er også rimelig: 29,75 (danske) kroner. Som et eksempel på Rasmussens meget bevisste film-pedagogikk, kan nevnes hans knappe og bestemte bemerkning om *Sophia Loren*: «Det er ejendommeligt, at dette frodige talent med en enkelt undtagelse kun er benyttet i rent kommersielle produktioner hjemme og ude. Undtagelsen er De Sica's «Huntigeren» (norsk: «To kvinner») (60), hvor hun med temperament og dramatisk nerve spillede en tragisk kvindeskikkelse fra befrielseskampenes dage. Ubegribeligt nok førte den film hende ikke videre i karrieren, selv om den står som et storartet vidnesbyrd om hendes evner. Der er dog planer (69—70) om at lade hende spille «Mutter Courage».

Rasmussen bok er selvsikren i filmglade folks bokhylle, til nyttige oppslag når en kommer hjem fra timene foran lerretet. Den tåler endog det som få oppslagsbøker tåler: Å bli lest sammenhengende fra perm til perm.

brm.

STØTT
ST. OLAV:
GI ETT
GAVE-
ABONNEMENT!

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år, kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.